Ankenævnet *for* Forsikring

Den 2. oktober 2019 blev i sag nr. 93118:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har husforsikring. Han har i klageskemaet af 18/11 2018 til nævnet bl.a. anført:

> **"Kort redegørelse for sagen**
> Denne sag er anmeldt til Tryg som en følgeskade af en stor vandskade i huset, …, i september 2009. Det er vor anke, at der på grund af vandskaden er sket en underminering af fundament/klaplag, som har udviklet sig gradvist, dog med større hast og synlige skader opstået indenfor 6-12 måneder før anmeldelse i januar 2018. Alle de over for Trygs taksator påviste skader er i epi-centret for den massive vandudledning, der fandt sted i september 2009. Gulve, vægge og lofter synker, vægge og lofter revner specifikt i området, der var udsat for vandet, inklusive fliseterrasse udenfor, hvor vandet fandt sit udløb.
>
> Det er i den forbindelse vor påstand, at der fejlagtigt ikke blev taget skridt til at undersøge forhold i og under terræn i forbindelse med den oprindelige sag. Fra kronologiske notater har vi kunnet angive at vandskaden, der skyldtes et brud på hovedhane under gulv i areal mellem bryggers og gang i hovedhuset, blev anslået til at sende 600 liter vand i minuttet ud under et areal dækkende bryggers, gang, soveværelse og kontorareal. Det tog 6 dage efter igangsættelse af undersøgelser for identifikation af skaden, før der blev lukket for vandet, da man ikke kunne finde årsagen! Og da skaden var under gulv, og først opdagedes af os selv ved at der kom skimmelsvamp i gangen og soveværelset, kan der rimeligvis anslås at være løbet flere hundredetusinde lister under gulv og fundament, før skaden overhovedet blev opdaget. Dette faktum var bekendt ved vurderingen, og vi mener som nævnt at en nærmere undersøgelse burde have været foretaget, før man afsluttede den oprindelige sag.
>
> Da skaderne har udviklet sig gradvist på svært synlige steder, og først har taget fart indenfor et års tid fra anmeldelse, har det ikke været muligt at reagere hurtigere. Skaderne fortsætter med at

udvikle sig. Vi har fået foretaget undersøgelser af Geosyd og Uretek, men Tryg har afvist, at der er påvist en årsagssammenhæng mellem vandskade og nuværende skader. Vi tager nu derfor skridt til at få foretaget kameraundersøgelser under fundament, og vil invitere Tryg til at være til stede herved.

Til orientering kan vi endvidere sige, at vandskaden og følgeskaderne var/er i bygningens oprindelige hovedhus, som i 1996 i geoteknisk rapport, udarbejdet i forbindelse med salg, er blevet konstateret til at være korrekt funderet. Hvis der ønskes yderligere oplysninger, kontakt mig venligst!
…
Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Vi ønsker at Tryg vedkender sig muligheden for årsagssammenhængen mellem vandskade, følgeskader og at undersøgelser under terræn ville have været det eneste rigtige, de store vandmængder taget i betragtning. Sagen er afsluttet uden vurdering af mulig senere konsekvens af de store vandmængders løben under gulve og fundamenter. Det er det vi mener, at se resultatet af nu, og håber Tryg vil kunne se det samme – og dække skaderne."

I brev af 4/2 2019 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Sagen er behandlet efter forsikringsbetingelserne 1409 vedrørende husforsikring, jf. bilag 1. Sagen drejer sig om at vores kunde, i det følgende omtalt 'klageren', har anmeldt, at gulvet i hans ejendom slipper fra fodlister samt at der er revner i loft og vægge. Klager mener at disse skader kan henføres til en vandskade fra 2009.

Tvisten for nævnet vedrører spørgsmålet om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem de nu konstaterede skader og vandskaden i 2009 samt spørgsmålet om hvorvidt et eventuelt krav på nuværende tidspunkt vil være forældet.

Sagsforløb
Det fremgår af sagen, at klageren i 2009 anmeldte en vandskade, idet der var konstateret brud på stikledningen, hvorved vand strømmede ud under huset. Skaden blev umiddelbart efter udbedret for omkring 200.000 kr.

Den 10. januar 2018 modtog vi en henvendelse fra klageren, som oplyste, at gulve over arealet for vandskaden sank og de i 2009 istandsatte vægge slog revner.

Vi besigtigede ejendommen den 19. juli 2018 og det var vores vurdering, at revnerne ikke skyldtes vandskaden i 2009 og i øvrigt var af ældre dato, hvorfor et eventuelt krav på anmeldelsestidspunktet den 18. januar 2018 måtte anses for at være forældet.

Vurdering
Efter at sagen er indbragt for Ankenævnet, har vi foretaget en fornyet gennemgang af sagen.

Det er imidlertid fortsat vores vurdering, at der ikke er dokumenteret eller sandsynliggjort en sammenhæng mellem de aktuelle sætningsskader og vandskaden i 2009.

Ifølge forældelseslovens §§ 2-3, jf. forsikringsaftalelovens § 29, gælder der en 3-årig forældelsesfrist. Fristen regnes fra det tidligste tidspunkt, hvor klager kunne fremsætte et krav om forsikringsdækning over for selskabet. Dvs. forældelsen regnes fra det tidspunkt hvor skaden har vist sig

på en sådan måde, at klager har haft rimelig anledning til at anmelde skaden til sit forsikringsselskab.

Såfremt det antages, at der var en sammenhæng mellem skaden i 2009 og de nu konstaterede sætningsskader, er det vores vurdering at sætningsskaderne var opstået i forlængelse af vandskaden og dermed også havde været konstaterbare i årene umiddelbart efter vandskaden. Udbedringen af skaden fra 2009 fandt sted ultimo 2009. Kunden anmelder først de aktuelle skader primo 2018 dvs. mere end 8 år efter udbedringen. På dette tidspunkt er et eventuelt krav under alle omstændigheder forældet.

Konklusion
Da vi således fortsat vurderer, at der ikke er årsagssammenhæng mellem vandskaden i 2009 og de aktuelle sætningsskader samt at et eventuelt krav under alle omstændigheder på nuværende tidspunkt må anses for at være forældet, må vi afvise at dække de aktuelle skader. Ligeledes må vi på baggrund af ovenstående fastholde, at der ikke er foreligger en rimelig grund til at yde retshjælp."

Klageren har i brev af 7/2 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

"Som Tryg nævner, går tvisten i sagen bl.a. på årsagssammenhænge mellem tidligere vandskade og nuværende sætninger/synkende indre fundament, klaplag. Vi må i denne forbindelse henvise til skadesrapport af 14. december 2018, som det noteres at Tryg ikke kommenterer på i svar til nævnet. I denne rapport, udfærdiget af uvildig geotekniker og byggesagkyndig, angives detaljer både vedrørende vandets vej gennem og ud under huset, og forklaringer på jordbundsforholdenes reaktion over tid på påvirkning af store mængder af strømmende vand. Der er endvidere fra vor advokat tidligere sendt almen dokumentation for, hvordan store mængder af vand kan underminere et fundament. De for sagen relevante skader med synkende indre fundamenter, gulve, vægge og revner findes alle i området for vandskadens centrum og udløb, inklusive udenfor. Der kan således næppe sås tvivl om årsagssammenhængen, og Tryg's egen rapport baseret på inspektion af taksator 19. juli 2018 viser i billeddokumentation implicit også denne sammenhæng, hvorfor man overvejende bruger dem 3 årige forældelsesfrist som begrundelse for afvisning. Med den ekspert dokumentation der nu forefindes, og den tydelighed hvormed skaderne optræder præcis i området for vandskaden, henstiller vi til, at Tryg accepterer sammenhængen og at nævnet tager til efterretning, at Tryg ikke anfægter denne med nogen form for underbygning.

Tryg angiver endvidere, at de anmeldte skader jf. årsagssammenhæng er 'af ældre dato'. Som formuleret kunne det i konteksten forstås som 'før vandskaden', hvilket er en ny vinkel fra Tryg, og fuldstændig grundløs, da både gulve, vægge m.v. (alt det som er skadet nu) blev genetableret efter vandskaden og således ingen skader, sætninger m.v. havde umiddelbart efterfølgende! Tryg hævder endvidere, at sådanne skader som anmeldt ville være konstaterbare i årene umiddelbart efter vandskaden. På dette punkt henviser vi dels til billeddokumentation, der er uploaded i sagen, hvor det klart fremgår at ingen følgeskader var synlige i årene efter, og i visse tilfælde helt frem til 2017/2018. Geoteknikernes forklaring på den langsomme udvikling af følgeskader delvis givet i rapporten af 14. december, nemlig at vandet dels bortskyller materiale og *over tid* nedbryder fx slaggelaget. En anden forklaring huskyndige hælder til er, at huset, trods sætning af det indvendige klaplag, er holdt oppe af et intakt ydre fundament, og givet også af den stærkt funderede tilbygning. Disse forhold i kombination kan forklare en langsom udvikling i skadesbilledet, men da presset på samme kombination blev for kraftigt, gik det til gengæld hurtigt. Af denne år-

sag er skaderne ikke konstateret tidligere i forløbet, mønstret i udviklingen af disse kun observeret indenfor de sidste par år og derfor må vi henholde os til at den lange forældelsesfrist tages i anvendelse i denne sag. Årsagssammenhæng er dokumenteret, årsag til langsom udvikling af skadesmønster ligeså og vi kan så blot konstatere, at forhold ikke altid udvikler sig lineært – forvitring, tilbagetrækning og sænkning er sket over tid, og skaderne har vist sig i rækkefølge med udviklingen i disse forhold.

Det konstateres også, at Tryg afviser, at der var mangler i skadesudbedringen i 2009. Vi kan sige, at der på daværende tidspunkt fra vores side er angivet at den mængde vand (det kan i princippet have løbet fra stikledningen i måneder, før det blev opdaget), der strømmede under huset burde have givet anledning til en nærmere undersøgelse under terræn. Dette burde være åbenlyst, og er konkret blevet påpeget tilbage i 2009, hvor vi blandt andet viste taksator og … et større fuldstændigt grøntfarvet område på terrassen, hvor vandet havde sit udløb. Dette blev ikke anset som et problem, men det er dog samme sted, hvor terrassen i dag er markant sunket (se både Trygs egen og vor seneste rapport). Denne observation viser igen ikke alene årsagssammenhæng, men også at Tryg ikke fandt anledning til (selvom ingen havde nogen anelse om det samlede omfang af strømmende vand under huset) yderligere undersøgelser. Det konstateres, at vi har kendskab til lignende sager, hvor mere sagkyndige forsikringskunder afviser at afslutte sagen til disse forhold er undersøgt. Vi fik ikke en sådan undersøgelse. Spørgsmålet er om det er forsikringsselskabet med taksatorer og eksperter til rådighed, der skal agere på sådanne forhold, eller lægfolk der aldrig har haft en vandskade før? Selvfølgelig skulle det have været undersøgt, vi havde ingen mistanke om brud på stikledning under hus, før der opstod skimmelsvamp i hele det berørte område. Samme område der i dag synker og revner. Alene omgåelsen af en sådan undersøgelse bør gøre Tryg ansvarlig for de massive skader vi oplever nu.

Vi har for egen regning tilvejebragt en række geotekniske undersøgelser, senest den indvendige med optagning af gulve og boringer gennem fundamenter m.v., til en samlet omkostning på 55.000 kroner. Vi har tilbudt Tryg at medvirke ved disse undersøgelser senest i december for at tilsikre, at Tryg ved selvsyn kunne konstatere, hvordan det så ud under gulve og terræn. Tryg ønskede ikke at medvirke og ville blot have rapporterne fremsendt. Ankenævnet bedes notere, at Tryg i nærværende høringssvar hverken kommenterer på omtalte geotekniske rapport af 14.12 2018 eller billeddokumentationen fra årene efter skaden hidrørende skadesområder, før skader viser sig. Tryg blev netop inviteret for at undgå, at vi igen skulle tage gulve op i flere rum for potentielt at lave flere undersøgelser. Dette er en bekostelig affære og hvis Tryg ikke anser dokumentationen for brugbar i deres vurdering, så forudser vi sagen trækkes i langdrag med anmodning om flere undersøgelser. Dette var præcis hvad vi ville undgå, og derfor inviterede vi Tryg til undersøgelserne.

Af ovennævnte årsag, vil vi derfor gerne anmode Ankenævnet om at aktivere retshjælpsforsikringen for denne sag. Vi synes at have tilvejebragt tilstrækkeligt med beviser for egen regning både for årsagssammenhæng og den langsomme udvikling i skadesmønstret, der samtidig må være tilstrækkeligt for at udløse anvendelsen af den 10 årige forældelsesfrist. Dette ikke mindst i fald yderligere undersøgelser skulle ønskes fra Tryg eller Ankenævnet. Det synes vigtigt at gentage, at Tryg ikke, trods påvisning af kritiske områder, har fundet anledning til at foretage yderligere undersøgelser på tidspunktet for vandskaden, hvilket kunne have forebygget de nuværende skader og hele denne sag."

Selskabet har i brev af 20/3 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Klager henviser i sit resvar af 7. februar 2019 til en geoteknisk rapport af 14. december 2018. Vi er ikke bekendte med indholdet af denne rapport hvorfor vi for god ordens skyld skal bede klager om at fremsende rapporten. Det er imidlertid min klare forventning, at rapporten ikke kan føre til et andet resultat."

I brev af 24/3 2019 fra klageren til nævnet hedder det bl.a.:

> "Samtidig beder vi igen taget ad notam, at det ikke har været muligt at fremskaffe relevante akter i den oprindelige sag. Årsagen til at dette ville have været interessant er fortsat, at TRYG ikke på daværende tidspunkt tog affære på vore bekymring om 'de store grønne områder' hvor vandet løb ud. Måske der har været noter i sagen om det forhold? Men det er igen et eksempel på et forhold, hvor TRYG – uden nogen form for dokumentation eller forklaring – afviser at skaden ikke er korrekt udbedret. Denne formulering tager ikke hensyn til vor påstand om at en dyberegående undersøgelse havde været den rigtige løsning.
>
> Denne sag har 3 elementer, hvor vi synes at have dokumenteret alle for så vidt overhovedet muligt! *1. Der er årsagssammenhæng 2. Skaderne er ikke opstået i direkte forlængelse, men over en senere årrække efterhånden som bærende jordlag, og slagger blev undermineret af de store vandmængder og 3. TRYG burde have iværksat en nærmere undersøgelse af jordbunds- og fundamentpåvirkning, da et meget højt antal liter vand, i en periode af ukendt længde, fossede frit under huset."*

Selskabet har i mail af 11/6 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Vi har gennemgået materialet herunder billederne. Vi kan ikke på det vedlagte billedmateriale se hvornår billederne er taget. Ligeledes er billederne ikke så tydelige at vi kan se det som kunden beskriver på billederne. Ligeledes er der ikke billeder af de områder hvor der er konstateret massive revnedannelser, som vi fortsat mener ville have været konstaterbar umiddelbart efter vandskaden såfremt der var en sammenhæng. Vi fastholder derfor at de konstaterede sætningsskader ikke har årsagssammenhæng til vandskaden samt at et eventuelt krav under alle omstændigheder er forældet på det tidspunkt hvor forholdet anmeldes på forsikringen, jf. i det hele vores svar til Ankenævnet af 4. februar 2019. Det vedlagte billedmateriale ændrer ikke ved dette."

Klageren har i brev af 19/6 2019 til nævnet bl.a. anført:

> "1. Hvis datoerne på nedenstående billeder betvivles, kan vi sætte os sammen og kigge på dem på min PC. Kun ved at se på den oprindelige kilde, kan datoerne ('date taken') konstateres, overført til andre medier ændres enten til 'date modified', eller der er ingen dato.
>
> 2. Billederne er taget 'random' for flere år siden, og ikke for senere at skulle bruges som bevisførelse. Derfor er de selvfølgelig ikke 100% close up på et specifikt område, men vi mener dog at de at tydelige nok som dokumentation for, at skaderne i det bemeldte område ikke er opstået i umiddelbar forlængelse af vandskaden.
>
> Sammenholdt med den geotekniske rapport af 14.12 viser billederne områderne, der i rapporten er udstukket til at være påvirket af vandskaden. Hvilket Tryg ved, da det jo er dette område, der i

sin tid er blevet udbedret. Dog uden at der foretoges undersøgelser under terræn, uagtet stor usikkerhed om, hvor længe vandet havde løbet under gulv/terræn.

2.a Bemærk især billederne fra december 2016, hvor nyt gulv lægges 'helt tæt', og billeder fra 15.12.2018, hvor gulvet er sunket. Dette beviser med stor tydelighed at skader opstår snigende og løbende over tid, og ikke i dette tilfælde kunne konstateres i umiddelbar forlængelse af selve vandskaden. Det fastholdes, at skader er opstået på senere tidspunkter end vandskaden, helt op til nutiden, men at der er forsøgt at tilvejebragt geoteknisk dokumentation for, at der er en klar årsagssammenhæng.

3. Billederne viser netop specifikt områder, hvor der er relation med vandskaden, både ved skadens udgangspunkt, udløb af hus, uden for hus og derimellem, så godt dette nu kan lade sig gøre, når disse ikke er taget med bevidsthed om at skulle bruges i en sammenhæng som denne.

4. Kombinationen af billeder fra tidligere og op i nutiden giver et klart billede af at skaderne ikke umiddelbart er opstået, eller synligt opstået, efter vandskaden, men at disse er præcis i området herfor og grundet manglende udbedring fortsætter med at udvikle sig med stigende pres på husets konstruktion i øvrigt som konsekvens.

5. Da det grundet både billedmæssig og geoteknisk dokumentation hermed påvises, at skaderne kan udvikle sig og blive synlige over tid, lang tid, må vi påberåbe os disse forhold for vurdering af forældelse, og da det således fremstår mere end sandsynliggjort at skaderne ikke er opstået lige efter vandskaden, er Tryg nødt til at revurdere sin grundløse påstand herom."

Selskabet har i mail af 19/7 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

"Vi har ikke yderligere bemærkninger til det af kunden anførte, da det ikke indeholder oplysninger, som vi ikke tidligere har forholdt os til. Jeg skal derfor i det hele henvise til vores bemærkninger af 11. juni 2019 samt vores brev til Ankenævnet af 4. februar 2019."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen.

Af selskabets taksatorrapport af 19/7 2018 fremgår bl.a.:

"Årsag til skaden
Sætninger/revner på vægge og gulv i bolig.

Omfanget af skaden
Ved besigtigelse kunne der konstateres sætninger/revnedannelser på vægge, lofter samt gulve. Alle visuelle skader er gennemgået og dokumenteret via fotos og beskrivelser længere ned i rapporten. Skaderne er konstateret i gangareal/kontor, fyrrum samt stue, dog er skaderne værst i soveværelset.
…
Grundplan
Grønmarkeret område er en tilbygning opført på et senere tidspunkt. Der er efterfølgende piloteret grundet jordbunden. Røde pile viser hvilke rum som er ramt af sætningerne.

Tidligere tiltag
… har rekvireret … med henblik på jordbundsundersøgelser, samt … for nærmere undersøgelse for egen regning. Geotekniks undersøgelser konstaterer ikke hvor skaderne stammer fra.

Øvrige bemærkninger:
Tilbygningen (grønmarkeret på plantegning) er piloteret, resten af boligen står uden pilotering, dette kan skabe modarbejdelse mellem bygningerne.

Forældelse:
I fik udbedret en skade på en vandstikledning for 9 år siden (2009). Skaden blev afsluttet i 2010.

Forældelse træder i kraft 3 år efter jf. forældelsesfristen FOL § 2-3. Der er nu gået 9 år i alt og sagen er derfor forældet.

Billeder af stedet
Fliserne har sunket og lavet en kraftig lunke hvor stikledningen ligger.
Her ses en fordybning i havefliserne.
Sætninger i gangareal ved væg/loft mod tilbygning til højre.
Sætning i loft i soveværelse.
Gulv mod ydervæg i soveværelse har sunket ca 1,5-2 cm.
I soveværelse (inde i tøjskabet) har indervæggen sat sig ca 2,5 cm. På billedet ses indervæg til højre, væggen slutter op til ydervæggen som står på fast fundament. Indervæggen står ned på eksisterende klaplag af beton. Modsat side af væg er stuen som ses længere ned i rapporten.
…
Skabe i soveværelse set udvendig fra. Hele forrammen har flyttet sig, låger kan ikke lukke. Lågerne har været i flugt før oplyser kunden ...
Sætninger på væg/forramme til skabe i soveværelse.
Sætninger på væg i soveværelse, på væg mod gang/kontor.
…
I gang/kontor er væggen op mod en ældre skorsten revnet.
Fra stuen mod soveværelset er der en kraftig revne. (Samme væg som inde i skab i soveværelse).
Tapet er sluppet fra underlag.
Fra stuen set har væggen mod soveværelse sunket, den gamle tapet træder frem mellem loft og skyggeliste."

Af skaderapport af 14/12 2018 rekvireret af klageren fremgår bl.a.:

"BBR oplyser at hovedejendom er opført i 1957, og med carport nedrevet og tilbygning opført i stedet for i 1965. I 1974 er tilbygningen fundamentsforstærket.
…
Registreringer og årsagssammenhænge
I september 2009 er konstateret en vandskade hvor følgevirkningerne derfra ikke har været fuldt ud eksekveret. Undertegnet har som geotekniker gennemgået ejendom i december 2018 med formål at afklare mulige følgevirkninger med årsag forankret i vandskaden. Gennemgangen er foretaget med bygningskonstruktør … som ligeledes har kvalitetssikret skadesrapporten.

8. 93118

Det er uklart hvor store mængder vand brud på vandstikledning har ført. I henhold til DS439 kan der pr. boligenhed forudsættes 1,6 (l/s) svarende til 96 (l/min). Afhængig af hvor boligenhed ligger i afstand til vandforsyningens vandtårn vil dette tal variere lidt. Det vigtigste er dog tiden som vandet har løbet i og forvoldt skade i.

Der er direkte årsagssammenhæng til 10 cm sætning af flisebelægning på sydfacaden som konstateret har været vandets vej ud indefra soveværelset. Der ses direkte sætning af indervægge som kun kan forklares ved materialeflytning af understøtning til indervægge. I de optagne prøver af det kapillarbrydende slagge kan materialet beskrives som overvejende pulveriseret, meget finkornet og med forventelig få store enkelt fragmenter af sammenhængende slaggesten.

Det skønnes derfor plausibelt at vandets vej fra brud på vandstikledning ca. 90 cm nede er blevet presset op og har fundet vej via det kapillarbrydende åbne lag. Nedsivning under det kapillarbrydende lag er ringe pga. konstaterede lerede aflejringer (K~10e-7 (m/s)). Det strømmende vand har sandsynligvis medtaget dele af det pulveriseret finkornede slagge på sin vej ud igennem sydfacadens fundament ved soveværelset, ligesom vandet i sig selv over tid kan have nedbrudt slaggen.

Der er konstateret revne i sokkel, en revne som strækker sig ned under jordoverfladen, som vandet har kunne ledes igennem, og yderligere har kunne fjerne øvrige materialer under stensætningens fliser.

Efter udtørring af ejendom over 2 måneder, er slaggelaget kendt for at kunne arbejde afhængig af efterfølgende fugtpåvirkninger. Der henvises til bilag med erfaringsblad 'Slagger som kapillarbrydende lag i terrændæk'.

Endelig idet der er konstateret sætningsrevne i sokkel og revneforskydninger på 2 lokaliteter på sydfacaden er det tydeligt at ændrede fugtforhold får slaggelaget til fortsat at give nye bevægelser.

Observeret skade og placering af foto:
For lokalisering henvises til lokaliseringsbilag skitser af 'Plan' og 'Facader'. Skitser uden mål.

1. Terræn			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
1.1 Terrasse sten belægning er sunket 10 cm.	Plan Sydfacade	1.1 1.2	Sten optages og nyt sandunderlag etableres.
2. Fundamenter			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
2.1 Fundamenter på sydfacaden har sat sig og er forskudt.	Plan Sydfacade	2.1 2.2	Revner efterinjiceres og lukkes. Sokkel rep. og pudses op.
3. Ydervægge			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
3.1 Revnesvækket murværk.	Plan v. sovevær.	3.1	Fuger kradses ud, reetableres. Evt. montering af revnearm.
4. Terrændæk			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
4.1 Sunken gulve samt slip og revner mod facade.	Plan Soveværelse	4.1-4.3	Gulvene optages. Slagger fjernes og erstattes med fx leca eller

	Arbejdsværelse Del af gang.		sandfyld.
5. Indervægge			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
5.1 Indervægge stue er revnet fra facade og har sat sig op til 2 cm fra loftet.	Plan Stuen	5.1 – 5.2	Nye gulve optages. Slagger fjernes 0,5 m fra indervæg stue. Revner rep. lukkes. Der tapetseres. Nye loftlister.
5.2 Indervægge soveværelse er revnet langs loft eller mod naboværelset.	Plan Sovevær.	5.2-5.5	Gulvene optages. Skabe demonteres. Betongulve ophugges. Slagger fjernes. Ny isolering. Indervægge stabiliseres.
5.3 Indervægge arbejdsværelse ses sætningsrevner ligesom skorsten er revnet.	Plan Arb.vær.	5.6-5.7	Gulvene optages. Betongulve ophugges. Slagger fjernes. Ny isolering. Skorsten rep. knækkede mursten udskiftes. Indervægge mod sovevær. stabiliseres. Maling.
5.4 Indervæg nord i teknikrum.	Plan Teknikrum	5.8	Revne repareres, der spartles. Malerrepareres.
6. Teknik			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
6.1 Radiatorer og rør udsat for trækspændinger.	Plan Varmerør i ing.gang	6.1	Radiatorer og rør afspændes. Rør og rørsamlinger undersøges nærmere for skades påvirkninger.
7. Tag			
Skade	**Lokalisering**	**Fotobilag**	**Udbedringsforslag**
7.1 Tagryg tilbygning hælder visuelt ved et lille knæk mod øst og er fra ældre og anden skade, mens tagkonstruktion for hovedbygning virker svag nedsunken som følge af svækkelse af understøtning af spær i området over arb.vær og sovevær.	Tagryg/spær	7.1	Funktion af underliggende spærkonstruktion undersøges nærmere.

…

Lokaliseringsbilag

…

Skitse – med rød tekst er indføjet lokalisering 1.1, 4.1, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 og 6.1. Endvidere er vandets vej, det røde bånd skitseret ind, hvor lunken i terrassen viser vandets vej ud af huset.

…

Fotobilag

1. Terræn

Foto 1.1 – Lunke i terræn ud for soveværelset.

Foto 1.2 – Terræn gab på 10 cm til brættets underside.

2. Fundament

Foto 2.1 – Syd facaden har sat sig. Revnebredde 1-2 mm. Ældre rep. revne er genåbnet.

Foto 2.2 – Syd facaden har sat sig. Revnebredde 1-2 mm. Revneforskydning 1-2 mm. Nyere revnedannelser.

3. Ydervæg
Foto 3.1 – Ydervæg sydfacade. Revne følger skiftet.

4. Terrændæk
Foto 4.1 – Terrændæk i soveværelse nær sydfacaden. Destruktivt hul viser under 10 cm beton, ca. 30 cm slagger.
Foto 4.2 – Terrændæk i soveværelse. Langsgående revne gaber 1-2 cm fra syd facaden.
Foto 4.3 – Terrændæk i gang mod tilbygning i øst. 10 cm beton, fugtspærre, og igen 20 cm beton. Herunder få cm slagger inden leret råjord er påtruffet.

5. Indervæg stue
Foto 5.1 – Indervæg stue mod sydfacaden.
Foto 5.2 – Indervæg mod loft. Gab 2-3 cm.

5. Indervæg sovevær.
Foto 5.3 – Indervæg mod loft sovevær. Vandret revne mod loft.
Foto 5.4 – Indervæg skabe. 2-5 mm gab.
Foto 5.5 – Indervæg i skab. Gab 5-15 mm.

5. Indervæg arb.vær.
Foto 5.6 – Indervæg skrårevne 3-5 mm.
Foto 5.7 – Skorsten. 2-3 mm skrårevne i muret skorsten.

5. Indervæg, nord
Foto 5.8 – Indervæg teknik/bad nordfacade. 2-3 mm Gab.

6. Teknik
Foto 6.1 – Ingeniørgang varmerør i leca, ført på beton.

7. Tag
Foto 7.1 – Tagryg på tilbygning hælder mod øst."

Af et fotonotat udarbejdet af klageren fremgår bl.a.:

"Tidligere billeder af områder i huset fra vandskadeområdet – efter vandskade i 2009, men før følgeskader har vist sig. Det bemærkes, at skaderne jo findes på steder (gulve, paneler, lofter, lister, vægge), man ikke normalt tager billeder af, men det kan give et indtryk. Billeder af hvordan de samme områder ser ud i dag, findes i forsikringsselskabets egen rapport, samt nogle i rapport vedhæftet denne opdatering!
…
Billede fra 17.12 2016, i forbindelse med nyt køkken blev der lagt nye gulve i stuen. Det bemærkes at endevæggen (ikke bærende), der i dag er sunket, har tætsluttende loftliste. Loftslisten har sluppet med flere cm. Vægpartiet ved og omkring skydedør er herudover i dag revnet inde i hele rammen. Begge disse skader er først observeret inden for de seneste max 12 måneder.
…

11. 93118

Billede fra 1. maj 2012 (vandskade september 2009). Dette gulv i kontor udskiftedes i forbindelse med vandskaden, da det var indenfor området med vandudledning. Gulv og liste mod vindue slutter her i 2012 tæt, hvor det i dag er sunket sammesteds, men mest ved væg, hvor skrivebord står, ind mod soveværelse, hvor der også er revner (soveværelse er 'epicenter'). Dette område ligger i samme gang, hvor vandskaden havde sit udspring.

…

Billede fra 1. maj 2012. Her skal man lægge mærke til at væggen på venstre side af gang mod skydedør ikke har spor af revner, der i dag går fra toppen (som man ikke kan se her) og helt ned langs skydedøren. Denne væg hælder nu synligt ned mod bryggers, hvilket i dag kan ses med det blotte øje i fanget til skydedøren, som i dag har tydelige slidskader, da den næsten ikke kan åbnes. På dette billede er der ingen skader heller på skydedør. Alle paneler mod gulv er her tætsluttende og intakte, hvor de i dag 'slipper'. Vandskaden opstod ved knækket/tæret hovedstikledning i under gulv i bunden af gangen ved skydedør.

…

Som sagt er det sjældent man tager billeder i sin gang foran en lukket skydedør, så om end lidt 'useriøst' så er dette billede fra 2013 og viser intakt maling i bunden af skydedør (som i dag er nærmest helt slidt af), og giver et bedre billede af vægge, som i dag har tydelige revner, der går langt ned langs skydedørens venstre side. Her står det hele knivskarpt, inklusive paneler langs gulv. Det skjulte vandrør, som forårsagede vandskaden identificeredes under gulv og under væggen på venstre side tæt på skydedøren.

…

Billede fra 01.05.2012. Stue i tilbygning, 'på den anden side' af skydedøren til hovedhuset. Det bemærkes at listerne i loftet over skydedør slutter tæt, hvor de i dag 'slipper' grundet væggenes bevægelse ned mod hovedhuset, og væg på den anden side der synker, hælder. Ligeledes er der i dag synlige revner sammenføjningen af væg på venstre side og endevæggen, da de vægge der 'sidder sammen' angiveligt trækkes modsat. Vandudledningen ved vandskaden havde sit startpunkt lige på den anden side af døren.

…

Billede til venstre, december 2016, nyt gulv lagt i forbindelse med køkkenprojekt. Bemærk væg med vitrineskab, hvor det nye gulv slutter helt tæt. Væggen er samtidig ud mod gang, hvor både væg og loft angiveligt synker indvendigt nu. Billede til højre er fra dags dato 15.12, hvor der er synligt slip mellem gulv og liste. Lige netop denne skade var formentlig ikke engang opstået, da Tryg var på besøg i august, hvilket bestyrker at skaderne opstår løbende, og stadig primært indvendigt.

…

Billeder igen fra 1. maj 2012, der viser terrassen, hvor der i dag er en dyb sænkning lige skråt til højre for soveværelsevindue (skjult af træet, det vindue man ser er ind til stuen, spisesektionen, hvor bagvæg grænser op til soveværelset). Vedr. området hvor der i dag er forsænkning havde vi blandt andet specifikt ytret uro over for Tryg, da hele det i dag sunkne område fremstod grønt på grund af det meget vand, der havde sit udløb netop her. I 2012 ser man ingen tydelige tegn på at det er sunket, det har udviklet sig over tid. Sokkel er også skadet netop uden for soveværelset, hvor gulve er sunket, lofter er revnet indbyggede skabe 'knækkede'. Soveværelset var slutstation for vandets indvendige løb, meget løb ud, og meget løb ned under huset her, er vurderingen."

Ankenævnet *for* Forsikring

12. 93118

Nævnet udtaler:

Der blev i september 2009 konstateret vandskade i klagerens hus, idet der var sket brud på et vandrør under huset. Der blev herefter foretaget skadeudbedring ved blandt andet gulve og vægge. Selskabet har oplyst, at udbedringsarbejdet kostede ca. 200.000 kr. Huset er ifølge BBR opført i 1957 og har en tilbygning fra 1965, som i 1974 blev fundamentsforstærket.

Klageren har den 10/1 2018 anmeldt til selskabet, at der har udviklet sig betydelige sætningsskader på gulve, vægge og lofter i de områder af huset, der blev skaderamt i 2009. Endvidere er flisebelægningen på terrassen sunket markant. Han har anført, at skaderne er en konsekvens af de store mængder vand, der løb under gulve og fundamenter i 2009, indtil vandskaden blev lokaliseret. Han har videre anført, at skaderne har taget fart inden for det sidste år før skadeanmeldelsen i 2018, og han henviser til private fotos fra 2012 og 2016, hvor der ikke ses indvendige skader i huset. Han har også anført, at selskabet burde have iværksat jordbunds- og funderingsundersøgelser i forbindelse med skadeudbedringen i 2009, før man afsluttede sagen.

Selskabet har anført, at klageren ikke har bevist, at der er årsagssammenhæng mellem de aktuelle sætningsskader og vandskaden i 2009, og at klageren derfor ikke kan kræve yderlige forsikringsdækning. Selskabet har også anført, at klagerens eventuelle krav er forældet, jf. den 3-årige forældelsesfrist, da sætningsskader, som måtte være opstået på grund af vandskaden, må have været konstaterbare i årene umiddelbart efter vandskaden.

Af selskabets taksatorrapport af 19/7 2018 fremgår det, at der kunne konstateres sætninger/revnedannelser på vægge, lofter og gulve, hvilket taksator har dokumenteret med fotos. Skaderne er værst i soveværelset, og der er også konstateret skader i gangareal/kontor, fyrrum og stue. Udvendigt ses, at havefliserne er sunket og har dannet en kraftig lunke, hvor stikledningen ligger. Det anføres, at klageren har rekvireret jordbundsundersøgelser, som ikke har kunnet konstatere, hvor skaderne stammer fra. Det anføres videre, at ejendommens tilbygning er piloteret, mens resten af boligen står uden pilotering, hvilket kan skabe modarbejdelse mellem bygningerne. Taksator anfører, at der nu er gået 9 år siden skaden på vandstikledningen, og at sagen derfor er forældet.

13. 93118

Klageren har indhentet skaderapport af 14/12 2018, der er udarbejdet af en geotekniker i samarbejde med en bygningskonstruktør. I rapporten anføres det, at det er uklart, hvor store mængder vand, der blev udledt i 2009, men at der kan være tale om 96 liter pr. minut gennem længere tid. Det anføres, at der er direkte årsagssammenhæng mellem vandskaden og en 10 cm dyb sætning af flisebelægningen udenfor, hvor vandet har haft sin vej ud fra under soveværelset. Det skønnes, at vandet på sin vej ud har medtaget dele af det pulveriserede/finkornede kapillarbrydende slaggelag, ligesom vandet i sig selv over tid kan have nedbrudt slaggen. Der er konstateret en dybtgående sokkelrevne, som vandet har kunnet ledes igennem. Det anføres, at slaggelaget efterfølgende har kunnet arbejde afhængig af efterfølgende fugtpåvirkninger, og at sætningsrevner i sokkel og revneforskydninger på sydfacaden indikerer, at slaggelaget fortsat giver nye bevægelser. Rapporten beskriver de revnedannelser og øvrige skader, som konsulenten har konstateret på terræn, fundamenter, ydervægge, terrændæk, indervægge, teknik og tag.

Det følger af § 2, stk. 1, og § 3, stk. 1, i forældelsesloven, at der gælder en 3-årig forældelsesfrist, som skal regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket forsikringstageren kan kræve at få fordringen opfyldt. Efter praksis anses dette for det tidspunkt, hvor skaderne har vist sig på en sådan måde, at forsikringstageren har rimelig anledning til at anmelde sit krav om forsikringsdækning til selskabet.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at det på det foreliggende grundlag er betænkeligt at lægge til grund, at de nuværende skader på ejendommen allerede tidligere end 3 år før skadeanmeldelsen den 10/1 2018 – dvs. før den 10/1 2015 – havde vist sig på en sådan måde, at klageren havde rimelig anledning til at anmeldte et krav om yderligere forsikringsdækning.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at nævnet ikke finder tilstrækkeligt belæg i de fremlagte sagkyndige erklæringer til at kunne fastslå, at skaderne – i modstrid med klagerens forklaring og fotonotat – i væsentligt omfang var opstået før den 10/1 2015. Nævnet bemærker, at der ikke i

selskabets taksatorrapport af 19/7 2018 fremgår oplysninger om, at taksator konkret har vurderet, hvornår de konstaterede sætningsskader måtte være opstået.

Nævnet finder, at klagerens eventuelle krav på yderligere dækning derfor ikke – som sagen foreligger oplyst – kan anses for forældet forud for anmeldelsen til selskabet den 10/1 2018. Da sagen er indbragt for nævnet den 18/11 2018 og således inden 1 år efter selskabets afvisning af klagerens krav i 2018, er der heller ikke efterfølgende indtrådt forældelse, jf. forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, 1. punktum.

Nævnet finder efter gennemgangen af sagen, at der til sagens afgørelse kræves nærmere undersøgelser end det for nævnet foreliggende for at afklare, om der er årsagssammenhæng mellem sætningsskader konstateret efter den 10/1 2015 og vandskaden i 2009. Klageren har anført, at han har inviteret selskabet til at deltage i, at der foretages sådanne yderligere undersøgelser, men at selskabet har afvist at medvirke til yderligere undersøgelser.

Nævnet finder efter en samlet og konkret vurdering af sagen – hvorunder nævnet også har lagt vægt på sætningsskadernes nuværende omfang og den massive vandudstrømning, som rørbruddet i 2009 må antages at have forårsaget – at sagen ikke er egnet til nævnsbehandling, idet nævnet finder, at der til sagens afklaring må foretages et syn og skøn ved en uvildig sagkyndig, ligesom der kan være behov for parts- og vidneafhøringer angående skadeforholdene og udbedringen i 2009 og forløbet vedrørende klagerens efterfølgende konstatering af nye skader.

Nævnet kan derfor ikke afgøre sagen, jf. § 4 i nævnets vedtægter.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

15. 93118

Klagegebyret tilbagebetales.

Jens Kruse Mikkelsen

Formand